وزیر ارشاد در راه‌پیمایی روز جهانی قدس:

روز قدس در ایران یکی از نمادهای اساسی انسجام اجتماعی است

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر این موضوع که راه‌پیمایی روز قدس در ایران یکی از نمادهای اساسی انسجام اجتماعی است، گفت: با توجه به شرایط خاص منطقه و تهدیدهایی که آمریکا علیه ایران داشته است و به اعتبار بحث‌های ملی کشورمان، روز قدس اهمیت ویژه‌ای دارد.

سید عباس صالحی روز گذشته با حضور در راه‌پیمایی روز جهانی قدس اظهار کرد: راه‌پیمایی روز قدس در ایران یکی از نمادهای اساسی انسجام اجتماعی است، هم در ارتباط با مسائل جهانی که ایران دارد و هم در ارتباط با مسائل منطقه‌ای و داخلی.

او ادامه داد: با توجه به شرایط امسال از یک سو و شرایط جهانی‌ای که ما داریم و توطئه‌های آمریکایی و غربی علیه ایران و توطئه‌های منطقه‌ای از سوی دیگر و همچنین به اعتبار بحث‌های ملی کشورمان راه‌پیمایی روز قدس اهمیت ویژه‌ای دارد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خاطرنشان کرد: با توجه به تهدیدهای ترامپ و آمریکایی‌ها علیه ایران، راه‌پیمایی امروز (دیروز جمعه) می‌تواند پاسخ محکمی باشد مبنی بر اینکه جامعه ایرانی باوجود تهدیدهای پیوسته و تحریم‌های مکرر، همچنان منسجم در مقابل این تهدیدها ایستاده است.

صالحی یادآور شد: با وجود توطئه‌های منطقه‌ای در شرایط خاصی قرار داریم و این راه‌پیمایی پاسخی به همه توطئه‌های منطقه‌ای نیز هست.

او افزود: ایران ۴۰ سال است که همبستگی خودش را با آرمان فلسطین در روز قدس اعلام می‌کند. امسال با توجه به بحث معامله قرن و اتفاقاتی که سال گذشته در ارتباط با پایتختی قدس از سوی آمریکایی‌ها و برخی از مجموعه‌های دیگر رخ داد، روز قدس به لحاظ همبستگی با ملت فلسطین هم اهمیت افزون‌تری پیدا کرده است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پایان گفت: در مجموع روز قدس امسال روز ویژه‌ای است، هم در ارتباط با مسائل جهانی و منطقه‌ای و هم همبستگی با مردم فلسطین.

استثنا در قاعده بهار عربی

نگاهی به کتاب «اسلام، دموکراسی، سکولاریسم»

کتابخوان

برنارد لوئیس، مورخ و نظریه‌پرداز سیاسی، پیش‌تر رویکرد اسلام‌گرایان به مسئله انتخابات را چنین خلاصه کرده بود: «یک نفر، یک رأی، یک بار»؛ اشاره او به رفتار سیاسی اسلام‌گرایان بود که تقریبا در هر کشور و نقطه‌ای از جهان که از طریق صندوق رأی به قدرت رسیده بودند، دیگر حاضر به انتقال و واگذاری قدرت به رقبای سیاسی خود و یا سهیم کردن آنان در قدرت نشده بودند.

شواهد عینی زیادی وجود داشت که نظر لوئیس را تأیید می‌کرد. پیروزی گروه فلسطینی حماس در انتخابات سال ۲۰۰۶ میلادی و در قدرت ماندن آن گروه و تمایل نداشتن به برگزاری دوباره انتخابات و یا در قدرت ماندن حزب عدالت و توسعه در ترکیه از سال ۲۰۰۲ میلادی به این سو که چالش‌برانگیز بود و همچنین پیروزی اخوان‌المسلمین در انتخابات سال ۲۰۱۲ میلادی و نادیده گرفتن رقبای سکولار از سوی آن حزب که در نهایت به کودتای ارتش در سال ۲۰۱۳ میلادی علیه اخوانی‌ها انجامید، شواهدی بر این موضوع است؛ اینکه گویا اسلام‌گرایان تمایلی به واگذاری مسالمت‌آمیز قدرت به دیگران ندارند و از انتخابات صرفا به عنوان ابزاری برای رسیدن به قدرت استفاده می‌کنند. در سالیان اخیر طیفی از اسلام‌گرایان، نیروهای مذهبی و حتی لیبرال‌ها بر این باور بودند که ترکیه تحت زمامداری حزب عدالت و توسعه می‌تواند الگویی موفق از تلفیق سکولاریسم، دموکراسی و اسلام‌گرایی ارائه دهد. با این حال، محدودتر شدن فضای سیاسی در آن کشور و اسلامیزاسیون از بالا به پایین در سطح اجتماعی، دورشدن ترکیه در عرصه سیاست خارجی از غرب و تمرکز قدرت در دست اردوغان به مرور زمان نشان داد اسلام‌گرایان در ترکیه نتوانسته‌اند سرمشقی موفق از رفتار سیاسی برای پیروی سایر گروه‌های مشابه در منطقه از خود نشان دهند. اکنون نگاه‌ها به سوی تونس است، تنها کشوری که در گردباد «بهار عربی» توانسته است به تدریج به سوی دموکراسی حرکت کند و از جنگ داخلی و هرج‌ومرج دور بماند. بخش مهمی از این دستاورد به سبب بلوغ و شعور سیاسی رهبران و سیاست‌مداران و جامعه مدنی آن کشور است.

در این میان حزب اسلام‌گرای النهضه به رهبری «راشد غنوشی» نیز سهم عمده‌ای در این روند داشته است. در واقع، این حزب با پذیرش شکست خود در انتخابات سال ۲۰۱۴ میلادی به حزب سکولار «ندای تونس» نشان داد که تا به امروز تنها جریان اسلام‌گراست که به رأی عمومی مخالفان خود احترام گذاشته و قدرت را به رقیب واگذار کرده است و در این بازه زمانی تلاش خواهد کرد با جبران اشتباهات گذشته در انتخابات بعدی آرای بیشتری کسب کند و هم‌زمان به سازوکار دموکراتیک پایبند باشد. راشد غنوشی، رهبر آن حزب، فراز و فرود فکری و عقیدتی بسیاری را پشت‌سر گذاشته و اکنون در کهن‌سالی از پختگی بیشتری برخوردار شده است. منحصربه‌فرد بودن تحولات تونس در مقایسه با سایر کشورهای منطقه به‌ویژه شمال آفریقا و غرب آسیا و رفتار متمایز اسلام‌گرایان در آن کشور از همتایانشان در کشورهای دیگر انگیزه اصلی مؤلف و مترجم «اسلام، سکولاریسم، دموکراسی (مجموعه مصاحبه‌ها و نوشتارهای راشد غنوشی، رهبر حزب النهضه تونس)» در نگارش و گردآوری و ترجمه محتوای این کتاب بوده است. نوژن اعتضادالسلطنه، روزنامه‌نگار و دانش‌آموخته علوم سیاسی، مؤلف و مترجم کتاب و انتشارات چاپخش ناشر آن است. کتاب مجموعه مصاحبه‌های تازه‌تر غنوشی را (به‌ویژه پس از بهار عربی) در بر می‌گیرد و به گفته مؤلف، سعی شده است در آن افزون بر نشان دادن سیر تحول فکری راشد غنوشی از دوران جوانی تا میان‌سالی و کهن‌سالی، به رویکرد فعلی و پیشین او درباره ۳ مؤلفه اسلام، دموکراسی و سکولاریسم و موضوعات مرتبطی چون نسبت مذهب و سیاست، نقش زنان در اجتماع و سیاست، نحوه تعامل با رقبای سیاسی، تا حد ممکن با نگاهی بی‌طرفانه پرداخته شود.

محمد شادروی‌منش، عضو هیئت‌علمی دانشگاه خوارزمی: **جوان‌هایی هستند که ممکن است خیلی اطلاع عمیقی از شعر کلاسیک فارسی نداشته باشند ولی خلاقیت‌های شعری خوبی دارند و به تدریج مسیر خود را پیدا می‌کنند و ما باید این را به شکل درختی ببینیم که شاخه‌ها و برگ‌های تازه‌ای می‌دهد و این برگ‌ها باید به ریشه‌ای متصل باشند که از اعماق سنت‌های کلاسیک فارسی آب بخورند.**

عکس: احمد حسنی | شهرآرا

چون شمعی نیمه افروخته

خبرنگاران در مراسم هم‌اندیشی اصحاب رسانه استان به بیان مهم‌ترین دغدغه‌های خود پرداختند

گزارش

قاسمی| امنیت شغلی، مسکن و دیگر مسائل کار و زندگی خبرنگاران موضوع نشست هم‌اندیشی اصحاب رسانه خراسان رضوی بود که نهم خردادماه در تالار الماس کوهسنگی برگزار شد. در این مراسم افطاری که با حضور سردار نظری، فرمانده سپاه امام رضا(ع)، قاضی‌زاده، نماینده مردم مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی، و برخی از مسئولان شهری همراه بود، خبرنگاران به بیان مهم‌ترین دغدغه‌هایشان پرداختند و مسئولان مربوط نیز پاسخ‌ها و وعده‌هایی دادند که در ادامه مطلب خواهد آمد.

در این مراسم مسئول قرارگاه رسانه‌ای خراسان رضوی به رسم میزبانی به مهمانان خوشامد گفت. محمدسعید احدیان با اشاره به ضرورت برپایی چنین گردهمایی‌هایی برای خبرنگاران اظهار کرد: رویکرد سپاه به گونه‌ای است که در عرصه رسانه و نگاه اجتماعی، ارتباطش را با مردم جدی‌تر و عمیق‌تر کرده است. چنین نگاهی سبب می‌شود رسانه‌ها به نماد جریان فکری تبدیل شوند.

او در پایان صحبت‌هایش این را که در این برنامه رسانه‌هایی با سلیقه‌ها و خطوط فکری مختلف دور هم جمع شده‌اند، حاصل همین نگاه دانست.

بخش بعدی مراسم به صحبت‌های ۳ نماینده از ۳ رسانه مکتوب استان اختصاص یافت که سیدجواد اشکذری از روزنامه شهرآرا، سعید برند از روزنامه خراسان و حبیب قاآنی از روزنامه قدس برخی از مهم‌ترین دغدغه‌های خبرنگاران را بیان کردند.

● جای خالی خبرنگاران در جریان‌های خبری

نماینده روزنامه خراسان به عنوان نخستین نماینده صحبت‌هایش را با معیشت خبرنگاران از جمله بیمه خبرنگاری آغاز کرد و یادآور شد که بارها در این‌باره صحبت شده است. به گفته سعید برند اکنون حل این مسئله به‌ویژه معیشت خبرنگاران خبرگزاری‌ها، همت مضاعف مدیران و مسئولان را می‌طلبد.

این روزنامه‌نگار همچنین یادآور شد در حالی که امروز جامعه از خبرنگار انتظار روشنگری دارد نباید با دامن زدن به مسائل معیشتی، او را چون شمعی نیمه‌افروخته رها کرد.

برند در بخشی دیگر از سخنانش به ضرورت تغییر نگاه مسئولان پرداخت: مسئولان هنوز دیدگاه درستی در حوزه رسانه ندارند. در همین سفر اخیر وزیر کشور، خبرنگار سؤالش تمام نشده بود که وزیر گفت: «نمی‌خواهم جواب بدهم»؛ این برخورد با اصحاب رسانه پذیرفتنی نیست. این وظیفه هر مقام مسئول است که پاسخ خبرنگار را بدهد، چراکه تا خبرنگار آگاه نباشد نمی‌تواند مردم را آگاه کند. از طرفی می‌بینیم در دادگستری باوجود ورود جدی‌اش به پرونده‌های کلان اقتصادی جای خبرنگار خالی است. همچنین معمولا خبرنگاران در جلسات آستان قدس رضوی -به عنوان یک نهاد تأثیرگذار که نقش آن در توسعه استان انکارنشدنی است- حضور ندارند.

او با بیان اینکه ما انتظار داریم ارتباطمان با نهادهای مهم استان تقویت شود، افزود: مشهد را به دلیل پروژه‌های ناتمام دولت‌های مختلف، می‌توان سرزمین وعده‌های بر زمین مانده نامید و هنوز هم بسیاری از پروژه‌هایش پیشرفت فیزیکی نکرده است و تنها گرد و خاک این پروژه‌ها عاید مردم شده است.

● نیاز خبرنگاران به یک تریبون قوی

نماینده روزنامه قدس نیز از مسائل و دغدغه‌های بسیار خبرنگاران یاد کرد که حتی اگر ۳۶۵ روز سال برایش جلسه گذاشته شود، باز این دغدغه‌ها باقی می‌ماند. سیدحبیب قاآنی گفت: در شرایطی که مشهد پس از تهران -چه از نظر کمیت و چه از نظر تاثیرگذاری- در جایگاه دوم رسانه‌ای کشور قرار دارد، شاهد کیفیت لازم در رسانه‌های استان نیستیم. امروز خبرنگاران با چند تشکل رسانه‌ای روبه‌رو هستند اما ما به یک تریبون نیاز داریم؛ یک پایگاه قوی تأثیرگذارتر از چند پایگاه ضعیف است. در یکی از جلسات خانه مطبوعات به آقای استاندار گفتم: هنوز خانه مطبوعات خانه همه اهالی رسانه نشده است! چرا در این‌باره آسیب‌شناسی نمی‌شود؟ چرا خبرنگارهایی که سابقه بالایی دارند علاقه‌ای برای شرکت در این جلسات ندارند؟ در حالی که با ایجاد پایگاهی که خبرنگاران بتوانند در آن گفت‌وگو کنند، می‌توانیم از قدرت رسانه‌ای استان به بهترین شکل استفاده کنیم. موضوع دیگر درباره مدیران رسانه‌ای است که برای کمتر هزینه کردن از خبرنگارهایی بدون تحصیلات کافی و مرتبط استفاده می‌کنند که حاصلش می‌شود کیفیت پایین اخبار. خبرنگارانی که وقتی به یک نشست خبری می‌روند سؤال ندارند! و این فاجعه است.

● موزه رسانه خراسان

اما به تازگی روزنامه شهرآرا دهمین سالگرد آغاز انتشار خود را پشت سر گذاشته است، دیگر روزنامه‌نگاری که در این نشست به بیان دغدغه‌های خبرنگاران پرداخت، سید جواد اشکذری نماینده این روزنامه بود. او با ابراز تأسف از اینکه امروز اهالی رسانه یک خانواده نیستند و هریک تکه‌ای از یک پازل و جدا از هم هستند، مسائل رسانه را در ۳ ضلع مدیریت، خبرنگار و مردم دسته‌بندی کرد و گفت: خانه مطبوعات به‌عنوان عنصر رابط این ۳ ضلع نتوانسته‌است کارش را درست انجام بدهد و این سبب شده‌است هرکدام از آن‌ها مسائلشان را جداگانه بیان کنند. از طرفی ۱۷ مرداد [روز خبرنگار] هم مناسبتی تشریفاتی شده است که همه به خبرنگاران، تنها تبریک می‌گویند. به باور من ۳۶۵ روز سال، روز خبرنگار است، چراکه یک خبرنگار عمرش را برای کارش می‌گذارد؛ بنابراین لازم است برای خبرنگاران اتاق‌های فکر تشکیل و نشست‌های مشورتی برگزار شود. همان‌طور که برای هنرمندان اتاق‌های فکر راه‌اندازی شده و نتایج خوبی هم دربرداشته، این اقدام برای ما نیز مفید خواهد بود.

نقدپذیری موضوع دیگری بود که این فعال رسانه در ادامه صحبت‌هایش مطرح کرد: خیلی از مدیران ما نقدپذیر نیستند. بارها پیش آمده است که فلان استاندار را نقد کردیم و دیگر به جلساتشان دعوت نشدیم! این نگاه از عالی‌ترین مقام استان درک‌شدنی نیست. در حقیقت نقدپذیری باید از خود استانداری شروع شود. در این صورت است که مخاطب رسانه را حفظ می‌کنیم.

لزوم تأسیس موزه رسانه موضوع دیگری بود که اشکذری به آن پرداخت: مطبوعات خراسان نیاز به تأسیس موزه دارد. این کار خیلی هم پرهزینه نیست و با توجه به نگاه شورای پنجم می‌تواند اجرایی شود.

● خانه مطبوعات خانه ندارد!

در ادامه مراسم مدیر خانه مطبوعات خراسان‌رضوی پشت تریبون قرار گرفت تا به دغدغه‌های خبرنگاران پاسخ دهد. حسینعلی آریانی با بیان اینکه خانه مطبوعات همیشه به‌دنبال آن بوده است که همه اهالی رسانه عضو یک خانه باشند، این گردهمایی را نشانه همدلی در بسیج رسانه دانست و گفت: در تلاشیم این اتفاق باز هم تکرار شود. او در بخشی دیگر از سخنانش به بیمه خبرنگاران اشاره کرد و گفت: با وجود اینکه خانه مطبوعات در دوره‌های مختلف پیگیر این موضوع بوده، هنوز اجرایی نشده است و همچنین قانون مطبوعات هنوز در پیچ‌وخم مجلس می‌چرخد و به نتیجه‌ای نرسیده‌است.

به گفته او مسکن هم از دیگر دغدغه‌های مهم خبرنگاران است که با وجود پیگیری‌ها هنوز تأمین آن عملی نشده است: امیدوارم مسئولان به این موضوع توجه کنند و پاسخ پیگیری‌های ما را بدهند.

مدیر خانه مطبوعات با بیان اینکه این مرکز بودجه‌ای ندارد و برای برگزاری برنامه‌ها از حمایت مالی حامیان استفاده می‌کند یادآور شد: خیلی علاقه‌ای نداریم از کمک نهادها و سازمان‌هایی استفاده کنیم که بعدا از ما توقع داشته باشند. در واقع مسئله مهم خانه مطبوعات این است که خودش هنوز خانه‌ای ندارد تا بتواند خبرنگاران را دور هم جمع کند.

او به همراهی یکی از نهادها درباره خانه عاقبت(!) خبرنگاران اشاره کرد و هشدار داد: خبرنگاران اکنون به خانه و زندگی نیاز دارند و دوست داریم در تسهیل و رفاه خبرنگاران به ما یاری برسانند.

● رسیدن به مفاهمه مشترک برای حل مسائل خبرنگاران

بخشی دیگر از این برنامه، به صحبت‌های فرمانده سپاه امام رضا(ع) اختصاص یافت. به باور سردار یعقوبعلی نظری، عملکرد هر تشکل متفاوت است و به رسیدن به مفاهمه برای حل مسائل نیاز است: هریک از تشکل‌های قرارگاه رسانه‌ای، خانه مطبوعات و... باید عملکردهای مختلف داشته باشد. من درباره خانه مطبوعات اطلاعی ندارم ولی باور دارم درباره مسائل خبرنگاران می‌شود به نظرات مشترک رسید.

او در بخشی دیگر از سخنانش با اشاره به روز جهانی قدس یادآور شد: مهم است رسانه‌ها به این موضوع به شکلی متفاوت بپردازند، چراکه حضور امت و ملت در راهپیمایی نسبت به سال گذشته تفاوت‌هایی دارد و این رسانه‌ها هستند که می‌توانند این را برای مردم تبیین کنند.

● پیگیری مسائل خبرنگاران در مجلس

نماینده مردم مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی نیز در پایان این گردهمایی گفت: تمام اصحاب رسانه با هر فکر و نگاه و توجه به موضوعات، در ۲ موضوع یعنی آرمان‌های انقلاب و حرف مردم اشتراک نظر دارند. امیدواریم قرارگاه رسانه‌ای استان بتواند این ۲ موضوع را با هم پیش ببرد.

دکتر قاضی‌زاده همچنین برای پیگیری مسائل صنفی خبرنگاران اعلام آمادگی کرد: موضوعاتی هست که امکان اجرایی شدنشان در استان با مشکل روبه‌رو شده؛ این مسائل باید در مجلس پیگیری شود، از این رو از مسئولان می‌خواهم آن را مکتوب کنند تا بتوانیم در مجلس پیگیری کنیم. این پیگیری به نتیجه رساندن وظیفه ماست و من هم در حد بضاعت خودم آن را دنبال می‌کنم.

● درحاشیه

● نشست هم‌اندیشی اصحاب رسانه خراسان رضوی نیز مانند بسیاری از برنامه‌ها با تأخیر همراه بود.

● یکی از بخش‌های جانبی نشست، تقدیر از خبرنگاران ورزشکاری بود که در رقابت‌های درون‌شهری موفقیت به دست آورده بودند.

خبر

حوزه معرفت و لبه تیغ طنز

سخنان سید مهدی شجاعی در برنامه رونمایی از کتاب «مناجات الغافلین»

سید مهدی شجاعی، نویسنده سرشناس، در برنامه رونمایی از کتاب «مناجات الغافلین» نوشته محمدمهدی رسولی ورود این کتاب را به عرصه طنز در وجوه معرفتی و اعتقادی به راه رفتن روی لبه تیز تیغ تشبیه کرد اما یادآور شد که نویسنده به‌خوبی از عهده کار برآمده است.

بر پایه گزارشی که خبرگزاری تسنیم از مراسم رونمایی از کتاب یادشده منتشر کرد، در بخشی از این برنامه، سید مهدی شجاعی گفت: در این کتاب، به عرصه طنز در وجوه معرفتی و اعتقادی ورود شده است که کار بسیار سختی می‌باشد و شاید بتوان گفت مانند راه رفتن روی لبه یک تیغ تیز است زیرا ممکن است به یک طرف غش کنید. با این حال، احساس می‌کنم محمدمهدی رسولی به‌خوبی از عهده آن برآمده است. نشان دادن درون افراد و نقد اجتماعی از یک طرف و از طرف دیگر ایجاد حس صمیمیت با خداوند و قرار دادن رگه‌های طنز در این کتاب باعث شده است این اثر متفاوت شود. انتشارات جام جم نیز برای این کار سنگ تمام گذاشت و کار بسیار فاخری را تولید کرد.

محمدرضا علیمردانی، دیگر سخنران این برنامه، نیز اظهار کرد: برایم افتخار است که در یک اثر هنری که استاد رسولی قلم‌فرسایی کرده است حضور داشته باشم. این کتاب به بهانه غافلین که خودمان نیز جزو آن افراد هستیم و ممکن است گاهی بخواهیم خداوند را دور بزنیم نوشته شده است که بسیار قابل تأمل است. شاید زمان ببرد که بفهمیم با چه کتاب عمیقی روبه‌رو هستیم و چه کنایه‌های خوبی در آن وجود دارد.

این صداپیشه و بازیگر سینما و تلویزیون در ادامه از نخستین خاطرات خود از کار کردن با محمدمهدی رسولی یاد کرد و گفت: کار خود با آقای رسولی را با مجموعه «صد سال به این سال‌ها» در سال ۷۵ شروع کردم. در آن مجموعه تلویزیونی، نمایش‌هایی وجود داشت که همراه با شهاب عباسی انجام می‌دادیم. بعد از آن، مجموعه بسیار خوب «اکسیژن» را زیر نظر ایشان شروع کردیم که شهاب حسینی نیز نخستین تجربه مجری‌گری خود را پشت سر گذاشت. در آن مجموعه، با بسیاری از داستان‌های معروف دنیا شوخی کردیم. من بی‌جهت به ایشان استاد نمی‌گویم زیرا او به ما جوانان میدان داد تا کار کنیم و حتی استعدادهایی را که داشتیم و خودمان از آن خبر نداشتیم به ما یادآوری می‌کرد.

آواهای فراموش‌شده رمضان

نگاهی به آیین‌ها و موسیقی خراسان

شکیبا افخمی‌راد| بخش مهمی از موسیقی مذهبی و آیینی ما را موسیقی رمضان تشکیل می‌دهد؛ موسیقی‌ای که نسل جوان شاید حتی یک‌بار هم آن را نشنیده باشد و حتی عنوان موسیقی رمضان نیز برایش آشنا نباشد. بخشی از این موسیقی برای استقبال از زمان سحر و افطار بوده است؛ موسیقی‌ای که شاید به‌دلیل پیشرفت فناوری و آمدن ساعت و تلویزیون و رادیو و بزرگ شدن شهرها دیگر جایی در میان آیین‌های رمضان نداشته باشد. مناجات‌ها و آوازهای مخصوص ماه رمضان نیز در پی شهری شدن زندگی‌ها، به فراموشی سپرده شده‌اند. چندی پیش هوشنگ جاوید، پژوهشگر موسیقی، در گفت‌وگو با خبرگزاری مهر، با اشاره به جای خالی مناجات‌خوانی‌ها و آیین‌های موسیقایی مرتبط با ماه مبارک رمضان، از کم‌توجهی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به این حوزه انتقاد کرده بود. به‌گفته او، مدیران نهادهای فرهنگی تصمیم شایسته‌ای برای حمایت جدی از موسیقی ایرانی نگرفته و بیشترین توجه خود را به موسیقی پاپ معطوف کرده‌اند، از این‌رو برای یادآوری جایگاه ویژه موسیقی آیینی خراسان در رمضان، به‌سراغ دو تن از پژوهشگران موسیقی رفته‌ایم تا با موسیقی‌های آیینی خراسان و نحوه اجرای آن در این ماه، بیشتر آشنا شویم.

طرح: صبا دارابیان

● موسیقی برای سحرگاه

«مردم خراسان، در هیچ دوره‌ای از تاریخ، بدون موسیقی و آیین زندگی نکرده‌اند.» این جمله را مجتبی قیطاقی، نوازنده و پژوهشگر موسیقی، می‌گوید و صحبت‌هایش را این‌گونه ادامه می‌دهد: در حفظ آیین‌ها همیشه موسیقی یکی از ارکان اصلی بوده است، منتها نحوه اجرای موسیقی در هر دوره‌ای از تاریخ، به شرایط فرهنگی و ویژگی‌های جامعه بستگی دارد.

قیطاقی در ادامه صحبت‌هایش به موسیقی‌ای که در سحرگاه رمضان اجرا می‌شد، اشاره می‌کند و درباره سه مرحله مختلف آن توضیح می‌دهد: مرحله اول بیدارباش نام دارد. در این مرحله از سازهای سرنا، دهل و نقاره استفاده می‌شود. مرحله میانی به اجرای آوازها، مناجات‌ها و شب‌خوانی‌های مختلف اختصاص دارد که از میان شب‌خوانان و مناجات‌خوانان مشهور سحرگاه رمضان، می‌توان به مرحوم حاج‌نورمحمد درپور، مرحوم محمدابراهیم شریف‌زاده و استادان بزرگ موسیقی در شمال خراسان از جمله حاج‌قربان سلیمانی، حاج‌حسین یگانه و خان‌محمد قیطاقی اشاره کرد. به گفته این پژوهشگر، علی غلامرضایی و سهراب محمدی نیز از شب‌خوانان معروف هستند که هنوز در قید حیاتند و می‌توانند این آیین را اجرا کنند. او درباره سومین مرحله از موسیقی سحرگاه توضیح می‌دهد: مرحله نهایی سحرخوانی‌های رمضان، مرحله هشدار نام دارد. وقتی در این مرحله آوازی می‌خواندند یا طبل و دهلی می‌زدند، مردم متوجه می‌شدند که زمان کمی تا اذان مانده است و تقریبا باید از غذا خوردن دست بکشند و برای استقبال از اذان صبح آماده شوند. درنهایت هم صدای اذان، پایان‌بخش موسیقی سحرگاه رمضان است.

● آوازهای موسیقی برای افطار تا سحر

به‌گفته قیطاقی، علاوه‌بر سحر، موسیقی رمضان در قالب‌های مختلف آواز، مناجات‌خوانی، غزل‌خوانی، دوبیتی‌خوانی و حتی سازی، پیش از افطار و برای استقبال از اذان مغرب اجرا می‌شد. همچنین در محدوده زمانی اذان مغرب تا اذان صبح، آوازهایی متناسب با نواحی و مناطق مختلف که گاهی با ساز دوتار و نی نیز همراه بود، در قالب نشست‌ها و محافل عرفانی و آیینی اجرا می‌شد. به‌گفته او، در گذشته این مناجات‌ها به‌دلیل نبود سیستم صوتی، در پشت‌بام مساجد یا بلندای خانه‌هایی که به آن محل و روستا اشراف داشتند، اجرا می‌شد.

این پژوهشگر با اشاره به اینکه این روزها در شرق خراسان، موسیقی آیینی بیشتر از مناطق دیگر اجرا می‌شود، ادامه می‌دهد: این روزها مناجات‌خوانی با نی و دوتار و اجرای آواز به‌صورت تک‌خوانی و سحرخوانی در خیلی از مناطق خراسان و روستاهای دوردست هنوز رواج دارد. قیطاقی در ادامه صحبت‌هایش به رسم غزل‌خوانی -که در جنوب خراسان و بیرجند اجرا می‌شد و هنوز نیز رایج است- اشاره می‌کند: «این رسم که در سحرگاه رمضان و برای بیدارباش اجرا می‌شود، به این گونه است که یک نفر با نواختن دایره و یک نفر با اجرای غزل‌خوانی، در محل و منطقه خود راه می‌روند و به اجرای موسیقی می‌پردازند.»

● تلفیق موسیقی مقامی و مناجات

در این بین شاید مناجات‌خوانی‌های رمضان را باید یکی از رسوم مهم موسیقی رمضان دانست؛ موسیقی‌ای که در هرج‌ومرج روزهای زندگی شهری می‌توان به آن پرداخت. این مناجات‌ها در هر منطقه به فراخور مقام‌ها، لحن‌های آوازی و موسیقی آن منطقه اجرا می‌شود؛ اجرایی آهنگین، شیوا و دل‌انگیز که به‌دلیل ریشه داشتن در هویت مردم، می‌تواند قشر بسیاری را با خود همراه کند. به نظر قیطاقی، بخشی از هویت اعتقادی و آیین‌های مذهبی و عبادی مردم در فرهنگ شفاهی منطقه، به بهترین شکل در موسیقی مقامی خراسان جلوه کرده است، از این‌رو این پژوهشگر، خراسان را شرق فرهنگ و هنر ایران می‌داند. به گفته او، برای سحرخوانی‌ها و آوازهای محلی، دو مرجع استفاده می‌شود؛ مرجع اول، مقام‌ها و موسیقی مقامی مناطق مختلف ایران و خراسان است و مرجع دیگر نیز ردیف‌های آوازی موسیقی ایران است. مناجات‌خوان‌ها نیز با اشراف بر این دو مرجع، لحن‌ها را انتخاب می‌کنند و با استفاده از اشعار شاعران بومی و شاعران بزرگ، یکی از بخش‌های زرین تاریخ فرهنگ و هنر ایران را رقم می‌زدند. این پژوهشگر می‌گوید: موسیقی رمضان از موسیقی مقامی جدا نیست و از دل همین موسیقی و ظرفیت همین مقام‌ها بیرون می‌آید: «مناجات‌خوانی یا گفت‌وگوهای عارفانه در برخی مقام‌های خاص اجرا می‌شود، از این‌رو هنرمند باید تشخیص دهد که کدام مقام‌ها قابلیت این اجرا را دارند.»

● آیین‌های فراموش‌شده

جواد حیاتی که پیش‌تر کارشناس مسئول موسیقی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان بوده‌است، درباره طرح احیای آیین‌های موسیقی رمضان که خود سال ۱۳۸۷ پیشنهاد کرده‌بود می‌گوید: با این طرح موافقت و سه سال پی‌درپی در نمایشگاه قرآن مشهد اجرا شد. به گفته او آداب و رسوم و آیین‌های ماه مبارک رمضان همیشه یکی از مباحث مهم فرهنگی بوده است؛ آداب و رسوم و آیین‌هایی که در گذشته نه‌چندان دور از غنای ویژه‌ای برخوردار بودند، اما این روزها به‌دلیل هجوم فرهنگ بیگانه در جریان زندگی شهری، بسیار کم‌رنگ و حتی به فراموشی سپرده شده‌اند. حیاتی نیز از میان آیین‌های موسیقایی رمضان در خراسان به استفاده از موسیقی در برنامه‌های سحرگاه اشاره و از نواختن نقاره برای مراسم بیدارباش یاد می‌کند: «در شهرهای بزرگ نقارخانه‌هایی در سردر ورودی شهر تعبیه می‌شد و ساز نقاره را نقاره‌چی‌ها می‌نواختند. نقاره‌چی‌ها که مزد و مواجبشان را از حکومت دریافت می‌کردند، باید برای اعلام خبرهایی که لازم و ضروری بود، نقاره‌ها را به‌صدا درمی‌آوردند. یکی از آن زمان‌ها هم در ماه رمضان و برای اعلام اوقات شرعی بود.» به‌گفته این کارشناس، برای اجرای برنامه‌های سحرگاه، مردم عادی هم بنا به اعتقاداتشان، در بسیاری از شهرها از طبل و چلیک (طبل‌های حلبی) و دهل برای برگزاری آیین بیدارباش استفاده می‌کردند. طنین صدای این سازها و فواصل که با ضربه‌های پی‌درپی نوازنده نواخته می‌شد، بیانگر ساعت‌های متفاوتی بود. به این ترتیب، مردم متناسب با ریتم‌هایی که می‌شنیدند، متوجه می‌شدند چه ساعتی از شب است. اصطلاحا به این برنامه نوبت‌زنی می‌گویند.

● آوازهایی برای تعالی احساسات انسان

او همچنین از آوازهایی که افراد خوش‌صدا بر روی پشت‌بام‌ها اجرا می‌کردند، به‌عنوان یکی از رسوم بیدارباش یاد می‌کند؛ آوازهایی که باتوجه‌به شرایط محیطی و سکوت شب و همچنین ماهیت اشعار و مضامین به‌گونه‌ای بودند که برای انسان، احساسی عرفانی و معنوی را به ارمغان می‌آوردند و نوعی تعالی ایجاد می‌کردند. به‌گفته این کارشناس موسیقی، علاوه‌بر مناجات که اشعار و مضامین آن شامل حمدیه یعنی ستایش و راز و نیاز با خداست، صلوات‌خوانی نیز از آوازهای ماه مبارک رمضان است. همچنین نعت‌خوانی که آوازی درباره پیامبر اکرم(ص) است و منقبت‌خوانی که اشعارش بیشتر مربوط به حضرت علی(ع) است و در شب‌های قدر اجرا می‌شود، از دیگر رسوم این ماه است: «اشعار وداعی که در آخرین جمعه ماه مبارک رمضان و برای وداع با این ماه خوانده می‌شود، از دیگر آوازخوانی‌های مختص ماه رمضان است.» از دیگر رسومی که حیاتی از آن‌ها یاد می‌کند، بازی کودکانه‌ای به نام ...رمضانی است: «این آیین را یک گروه از بچه‌ها اجرا می‌کردند. آن‌ها برای گرفتن هدیه به خانه‌های مردم می‌رفتند.»

هرچند که حیاتی از به فراموشی سپرده شدن این آداب ابراز تاسف می‌کند، اوضاع خراسان را در اجرای این رسوم، بهتر از باقی مناطق کشور می‌داند: «با وجود آمدن ساعت و ابزار مختلف، همچنان در تربت‌جام، نیشابور و کاشمر از چلیک‌زنی، نقاره و دهل برای اجرای آیین‌های رمضانی استفاده می‌شود.»

جدول فروش هفتگی سینما و تئاتر مشهد

صدرنشینی تگزاس ۲ درهفته نیمه تعطیل سینماها

نام فیلم	هویزه	گلشن	ویلاژتوریست	سیمرغ	آفریقا	پیروزی	قدس	جمع(ریال)
تگزاس۲	۱۲۴/۸۱۰/۰۰۰	۱۷/۰۸۰/۰۰۰	۴۷/۵۳۰/۰۰۰	۳۰/۵۰۰/۰۰۰	۲۹/۲۳۰/۰۰۰	۰۰۰۰/۷۰۰/۲	۱/۶۸۰/۰۰۰	۲۵۳/۵۳۰/۰۰۰
سامورایی در برلین	۱۰۹/۲۹۰/۰۰۰	۲۰/۴۷۰/۰۰۰	۲۰/۰۷۰/۰۰۰	۱۷/۶۴۰/۰۰۰	۶/۰۰۰/۰۰۰	۰۰۰/۹۰۰	۲/۱۵۰/۰۰۰	۱۷۶/۵۲۰/۰۰۰
متری شیش و نیم	۶۸/۹۷۰/۰۰۰	۹/۰۴۰/۰۰۰	۱۷/۱۷۰/۰۰۰	۹/۷۶۰/۰۰۰	-	-	۴۲۰/۰۰۰	۱۰۵/۳۶۰/۰۰۰
چهارانگشت	۲۲/۲۰۰/۰۰۰	۳/۸۲۰/۰۰۰	۷/۲۶۰/۰۰۰	-	-	-	-	۳۳/۲۸۰/۰۰۰
نبات	۲۱/۵۱۰/۰۰۰	۳/۴۴۰/۰۰۰	۷/۲۰۰/۰۰۰	-	-	-	-	۳۲/۱۵۰/۰۰۰
زندانی ها	۱۹/۴۴۰/۰۰۰	-	۳/۰۴۰/۰۰۰	۴/۶۸۰/۰۰۰	۳۵۰/۰۰۰	-	۹۰/۰۰۰	۲۷/۶۰۰/۰۰۰
پیشونی سفید۳	۸/۲۰۰/۰۰۰	-	-	۲/۶۰۰/۰۰۰	-	-	۶۰/۰۰۰	۱۰/۸۶۰/۰۰۰
ژن خوک	۱۰/۴۸۰/۰۰۰	-	-	-	-	-	-	۱۰/۴۸۰/۰۰۰
غلام رضا تختی	۴/۴۰۰/۰۰۰	۶۴۰/۰۰۰	۸۰۰/۰۰۰	-	-	-	-	۵/۸۴۰/۰۰۰
به دنیا آمدن	۴/۴۵۰/۰۰۰	۱۶۰/۰۰۰	۶۴۰/۰۰۰	-	-	-	-	۳/۴۴۰/۰۰۰
خانه دیگری	۳/۰۴۰/۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰	-	-	-	-	-	۵/۲۵۰/۰۰۰
وکیل مدافع	۱/۷۵۰/۰۰۰	-	۱/۲۰۰/۰۰۰	۲/۰۰۰	-	-	-	۳/۰۷۰/۰۰۰
تولدت مبارک	۱/۶۵۰/۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰	۶۰۰/۰۰۰	-	-	-	-	۲/۶۵۰/۰۰۰

آمار فروش براساس آمار ارائه شده در پنل گزارش‌گیری سینماشهر است

شهرزاد ۱۰۰۱؛ همچنان پیشتاز

ردیف	نام نمایش	کارگردان	محل اجرا	فروش(ریال)
۱	شهرزاد ۱۰۰۱	حامد معمار طهرانی	سالن اصلی تئاتر شهر	۳۳۱/۴۱۰/۰۰۰
۲	ما داریم از این خونه میریم	حسین اکبرپور	پردیس تئاتر مستقل	۱۴۶/۶۰۰/۰۰۰
۳	کمدی افسانه وبای	محمدعلی صباغی	سالن هلال احمر	۶۸/۲۵۰/۰۰۰
۴	باغ خونی	امیر بشیری	تماشاخانه موزه زنده زیارت	۳۹/۲۵۰/۰۰۰
۵	خوابگرد	امیررضا سیستانی	تماشاخانه خورشید	۱۳/۹۴۰/۰۰۰
۶	ژرفا	احسان فورجانی	سالن شهدای وحدت	۹/۱۰۰/۰۰۰
۷	آتم آرزوست	مجتبی احمدی	تماشاخانه بهار	۴/۳۵۰/۰۰۰

واکاوی شادی

نشست تحلیل و بررسی شادی‌های متعارف و نامتعارف در مدارس کشور در مشهد برگزار شد

گزارش

نسیمی| صبح پنجشنبه ۹ خرداد ۹۸ همایش «واکاوی یک شادی» به‌منظور تحلیل و بررسی نحوه شادی باتوجه به اتفاقات اخیر در مدارس کشور با حضور نصرا... پژمانفر، نماینده مردم مشهد در مجلس شورای اسلامی، و قاسمعلی خدابنده، مدیرکل آموزش‌وپرورش خراسان رضوی، و جمعی از مسئولان و کارشناسان و مدیران مدارس استان در موسسه فرهنگی قدس برگزار شد. در این نشست که به منظور تحلیل و بررسی شادی -این نیاز طبیعی و فطری انسانی باتوجه‌به اتفاقات اخیر در مدارس و تولید کلیپ‌هایی که خارج از چهارچوب قوانین کشوری ساخته شده بودند- برگزار شده بود، نصرا... پژمانفر ضمن یادآوری این موضوع که اسلام و نظام با شادی که یک نیاز فطری است، مشکلی ندارد و اتفاقا از آن استقبال می‌کند، در پاسخ به چرایی این رویداد گفت: «نمی‌توان ادعا کرد که به‌طور تصادفی دانش‌آموزان در بیرون از مدرسه یک آهنگ و متن را در خانواده‌هایشان بشنوند و آن را حفظ کنند و سپس اقدام به اجرای آن به‌طور هماهنگ و خودجوش در مدارس کنند.»

او با بیان اینکه تلاش‌های صادقانه‌ای در آموزش‌وپرورش در امر تربیت فرزندان و اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری مثمرثمر صورت می‌پذیرد، گفت: «درست است که نظام و حاکمیت، مکلف و مسئول است که نیازهای عاطفی انسان‌ها را در بخش‌های مختلف تامین کند و اگر انحرافی در این زمینه صورت بگیرد مسئولیت آن به‌عهده نظام‌های حاکم است اما از آموزش‌وپرورش هم باید پرسید که چطور نتوانسته است این نیاز را به‌درستی پاسخ‌گو باشد که باعث قرار گرفتن دانش‌آموزان در مسیر انحرافی برای تامین و پاسخ به این نیاز فطری و طبیعی‌شان شده است.» پژمانفر همچنین یادآوری کرد که حاکمیت، حق برخورد سلبی با مسائل فرهنگی را ندارد و این برخورد تنها باعث ایجاد چالش‌های جدید می‌شود.

● برخورد با دانش‌آموزان، معلمان و خانواده‌ها

به گفته قاسمعلی خدابنده، در آموزش‌وپرورش با طیف بزرگی از دانش‌آموزان، معلمان و خانواده‌ها مواجه هستیم که ممکن است با تمام تلاش آموزش‌وپرورش در تربیت صحیح فرزندان، بازهم اتفاقاتی رخ بدهد که خارج از کنترل باشد که قطعا برخوردهای لازم با آن‌ها صورت می‌گیرد. او با اشاره به اینکه دانش‌آموز در طول شبانه‌روز تنها پنج ساعت از وقتش را در مدرسه می‌گذراند، گفت: «دانش‌آموزان بسیاری از آموزش‌ها را در خانه و جامعه فرامی‌گیرند و سپس در مدارس، آن‌ها را اجرا می‌کنند که این موضوع به معنای بی‌توجهی آموزش‌وپرورش به آن‌ها نیست، بلکه این نهاد با طرح و اجرای برنامه‌های فرهنگی، قرآنی، ورزشی و المپیادهای گوناگون، برنامه‌های پرورشی، پژوهشی و سرودهای انقلابی، سعی در ایجاد اشتیاق و نشاط دربین دانش‌آموزان در مدارس دارد که اگر این‌گونه نبود، شاید وضع طور دیگری بود.» به‌نظر خدابنده، یکی از دلایل این امر می‌تواند موثر نبودن برنامه‌های آموزشی باشد: «با این حال ما به‌دنبال ایجاد فضایی شاد و بانشاط در مدارس هستیم و به همین خاطر، شعار سال تحصیلی جدید را مدرسه زندگی، نشاط و پویایی و عدالت آموزشی انتخاب کردیم و برنامه‌های ویژه‌ای هم برای آن داریم که در دست اقدام است.»

عکس‌ها و گلوله‌ها

مبارز فلسطینی-بیروت ۱۹۷۶/ عکاس: کاترین لروی

زندگی با عکاسی

حمید سلطان‌آبادیان| عکاسی جنگ را می‌توان یکی از انواع سخت و پرمخاطره عکاسی دانست. ثبت عکس و پوشش تصویری جنگ‌ها و حضور در مناطق جنگی و درمیان درگیری‌های مسلحانه و پرتنش به هیچ عنوان کار آسانی نیست؛ به همین علت عکس‌های به ثبت رسیده در بحبوحه جنگ‌ها و اتفاقات پیرامون آن از تاثیرگذارترین عکس‌های ماندگار در تاریخ عکاسی دنیاست. عکاسی جنگ به عموم مردم کمک می‌کند تا عمق یک فاجعه جنگی را که معمولا از طریق نوشتار انتقال‌یافتنی نیست، درک کنند. درواقع هدف اصلی عکاسی جنگ، به تصویر کشیدن چهره انسانی است که به هر شکل درگیر این نزاع و درگیری است؛ خواه یک سرباز در حال نبرد باشد، خواه یک کودک غمگین در منطقه‌ای ویران از جنگ.

کاترین لِروی (Catherine Leroy) یکی از عکاس‌های خبری مطرح فرانسوی است که چند جلد کتاب درمورد جنگ ویتنام و جنگ داخلی لبنان منتشر کرده است. او علاوه‌بر دریافت جوایز بسیار در حوزه عکاسی خبری، نخستین گزارشگر زنی بود که جایزه کاپا را برای پوشش جنگ داخلی لبنان در سال ۱۹۷۶ از آن خود کرد. این عکاس جنگ در یکی از خاطرات خود از جنگ اسرائیل و لبنان، فاجعه تلخ جنگ از نگاه خود را این‌گونه روایت می‌کند:

«حضورم در بیروت به دو دوره تقسیم می‌شود؛ دوره اول زمان جنگ‌های داخلی ۱۹۷۵ تا ۱۹۷۶ بود و دوره دوم سال ۱۹۸۲ موقع محاصره اسرائیل. اوضاع خیلی خطرناک بود. حمله اسرائیل به‌خصوص بمباران‌ها از همه وحشتناک‌تر بود. من با دو عکاس دیگر کار می‌کردم. ما ساختمان درحال ساختی را پیدا کرده بودیم که به بخشی از شهر که بمباران می‌شد، دید خوبی داشت؛ البته بخشی که محدوده فلسطینی‌ها بود. بعد از دو روز کم‌کم توانستم به الگوی بمباران پی ببرم. از همه انفجارها عکاسی کردم. مجله تایم عکس‌ها را دوست داشت اما هرگز از عکس مردمی که به آن‌ها حمله شده بود، استفاده نکرد. انگار جنبه انسانی قربانیان بمباران اهمیتی نداشت. اسرائیلی‌ها آسایشگاه سالمندان و معلولان ذهنی را بمباران کردند اما عکس‌های آن واقعه را هم کسی ندید. امروز هم اوضاع همین‌طور است. هیچ مجله آمریکایی هرگز عکسی از فلسطینی‌های زخمی یا کشته‌شده به دست اسرائیل را چاپ نمی‌کند. یک ساختمان ده‌طبقه بعد از بمباران به ۱۰ متر هم نمی‌رسید. پرس شده بود. عکاسی نمی‌کردم اما مجبور بودم آنجا باشم. یک پسر هجده، نوزده‌ساله فلسطینی آنجا پرسه می‌زد. پیشم آمد و گفت: «چرا اومدی اینجا؟» گفتم: «روزنامه‌نگارم. باید اینجا باشم.» گفت: «حضورت اینجا برامون اهمیتی نداره، من همه دوستام رو از دست دادم. همه خانواده‌ام رو اینجا از دست دادم، پس تو برای چی اینجایی؟ حضورت چه کاری قراره برای ما بکنه؟ هیچ کسی به ما اهمیت نمی‌ده...» آن لحظه می‌خواستم گریه کنم. حق با او بود؛ بیشتر عکس‌هایم چاپ نشده بود. آن چندتایی هم که چاپ شده بود، تصویرهایی بود از یک منظره زیبا که بمباران شده بود. هیچ کسی عکسی از غیرنظامیان چاپ نمی‌کرد.»*

* به نقل از کتاب عکاسی زیر آتش/ پیتر هاو
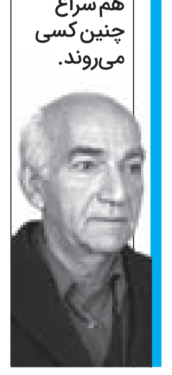
رضا بنفشه‌خواه: **بازیگری برای همه جذاب است و عده‌ای تلاش می‌کنند پول بدهند تا بتوانند در نقشی بازی کنند، درحالی‌که ما باید تلاش کنیم تا بتوانیم دستمزد کارهایمان را دریافت کنیم، بنابراین وقتی یکی حاضر می‌شود دوبرابر بدهد تا نقشی را بخرد، تهیه‌کنندگان هم سراغ چنین کسی می‌روند.**